

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه ششم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی



أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیه ۹۱ از سوره مبارکه آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوْا وَ هُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلْءُ الْأَرْضِ
ذَهَبًا وَ لَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩١﴾

ترجمه آیه ۹۱

کسانی که کافرند و با همان کفر می میرند، هرگز از احدی از آنها اگر به اندازه کره زمین پر از طلا فدیہ بدهند، پذیرفته نمی شود و برای آنها عذاب دردناکی هست و آنها به هیچ وجه یاورانی ندارند. (۹۱)

برداشت از آیه ۹۱ (اهمیت عقاید قبل از تزکیه نفس)

سالک الی الله باید کوشش کند که قبل از تزکیه نفس و قبل از مرگ، خود را از کفر و ناسپاسی نجات دهد و الا اگر اعتقادات صحیحی نداشته باشد و کافر بمیرد در عالم برزخ و قیامت خدای تعالی او را نمی بخشد و کمکی به او نمی کند؛ اگر چه تمام کره زمین را پر از طلا کرده و تقدیم نماید و یا آنها را انفاق کند. از اینجا معلوم می شود که اگر کسی اصول عقایدش صحیح نباشد انفاقش بی فایده و پس از مرگ راهش مشخص است، برای او عذاب دردناکی آماده شده و کسی نمی تواند به او کمک معنوی کند.

آیه ۹۲ از سوره مبارکه آل عمران

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ
عَلِيمٌ ﴿٩٢﴾

ترجمه آیه ۹۲

هرگز به نیکی نمی رسید تا آنکه از آنچه دوست دارید انفاق کنید. و هر چه را از هر چیز انفاق کنید، پس

برداشت از آیه ۹۲ (انفاق شایسته)

سالک الی الله باید خود را به نحوی تربیت کند که از آنچه خودش دوست دارد به دیگران انفاق نماید زیرا کیفیت انفاق و کمیت آن هر دو نزد خدا محفوظ است.

آیه ۹۹ از سوره مبارکه آل عمران

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبْغُونَهَا عِوَجًا وَ
أَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

ترجمه آیه ۹۹

بگو: ای اهل کتاب! چرا مانع راه خدا برای کسانی که ایمان آورده‌اند می‌شوید و شما با اینکه شاهد حقیقت هستید، می‌خواهید راه را کج نشان دهید؟ و خدا به آنچه می‌کنید غافل نیست. (۹۹)

برداشت از آیه ۹۹ (سدّ راه خدا)

بدترین کارها سدّ راه خدا است؛ یعنی کسانی که نگذارند مردم به حقیقت دین برسند و افکار باطل را به آنها تزریق کنند، از چهارچوب آیات قرآن و روایات خارج شوند و مطالب نادرست را به خورد مردم بدهند سدّ راه خدا کرده‌اند.

آیات ۱۰۱-۱۰۲ از سوره مبارکه آل عمران

وَ كَيْفَ تَكْفُرُونَ وَ أَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَ فِيكُمْ رَسُولُهُ وَ مَنْ
يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٠١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٢﴾

ترجمه آیات ۱۰۱-۱۰۲

و چگونه کافر می شوید؟ و حال آنکه آیات خدا برای شما خوانده می شود و رسول خدا در میان شما است. و کسی که خود را به وسیله معرفت خدا نگه دارد، به راه راست هدایت شده است. (۱۰۱)

ای کسانی که ایمان آورده اید، از خدا بپرهیزید و حقیقت تقوای الهی را در خود ایجاد کنید و هرگز نمیرید، مگر آنکه شما مسلمان باشید. (۱۰۲)

برداشت از آیات ۱۰۱-۱۰۲ (مرحله صراط مستقیم)

سالک الی الله باید در تقوا آن قدر پیشرفت و تمرین کند که خود را به مقام اعتصام برساند. اعتصام در حقیقت امتناع است و از (عصم) گرفته شده؛ یعنی فرد با تقوا آن قدر خود را از گناه نگه می دارد و معرفت خدا، رسول خدا و پیشوایان دین یعنی ائمه اطهار (علیهم السلام) به او کمک می کنند تا او از همه بدی ها نگه داشته می شود و به مرحله ضعیف عصمت انبیاء می رسد؛ یعنی خودبخود گناه نمی کند و بلکه گناه را دوست نمی دارد و اگر همه مردم این گونه شدند، تفرقه و جدایی در بین آنها نبوده و از لب گودال آتش هواهای نفسانی نجات پیدا می کنند و این معنی در زمان ظهور حضرت ولی عصر روحی فداه صد درصد تحقق پیدا می کند زیرا همه اهل تزکیه نفس می شوند، و همه در صراط مستقیم قرار می گیرند و به تقوای حقیقی و اعتصام واقعی موفق می گردند.

آیات ۱۰۴-۱۰۵ از سوره مبارکه آل عمران

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٤﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾

ترجمه آیات ۱۰۴-۱۰۵

و باید جمعی از شما باشند که مردم را به خوبیها دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند که این جمع همان رستگارانند. (۱۰۴)

و مانند آن هائی که بعد از آنکه دلائل و براهین برایشان آمد تفرقه و اختلاف ایجاد کردند، نباشید. زیرا

برداشت از آیات ۱۰۴-۱۰۵ (هدایت مردم)

بدون تردید همه افراد نمی‌توانند مربی دیگران باشند. حتی علمایی را دیده‌ایم با اینکه اهل معنی بوده‌اند ولی مربی نبوده‌اند اما لازم است جمعی راه و روش تربیت دیگران را یاد گرفته و از خدای تعالی کمک بگیرند، مردم را به تزکیه نفس و عقاید صحیح دعوت کنند و امر به معروف و نهی از منکر نمایند تا از یاران امام عصر روحی فداه شوند؛ در این صورت حتی اگر از دنیا رفتند روح آن‌ها معین خواهد بود.

آیه ۱۱۰ از سوره مبارکه آل عمران

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ
تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ لَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَ
أَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

ترجمه آیه ۱۱۰

شما بهترین امتی هستید که برای مردم بیرون آمده است. زیرا امر به معروف و نهی از منکر می‌کنید و به خدا ایمان آورده‌اید و اگر اهل کتاب ایمان می‌آوردند، برای آن‌ها بهتر بود. جمعی از آن‌ها مؤمن‌اند ولی بیشتر آن‌ها فاسقند. (۱۱۰)

برداشت از آیه ۱۱۰ (امر به معروف و نهی از منکر)

سالک الی الله باید به نحوی خود را بسازد که بتواند رهبری مردم را عهده‌دار باشد، مردم را به لقاء خدا برساند، آن‌ها را از بدی‌ها نهی کند و به سوی خوبی‌ها بکشانند و خودش ایمان کاملی داشته باشد که اگر عهده‌دار این کارها شود، هم برای او و هم برای پیروانش بهترین چیزها در دنیا و آخرت خواهد بود.

لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ

آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿۱۱۳﴾ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ

بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ

الصَّالِحِينَ ﴿۱۱۴﴾ وَ مَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿۱۱۵﴾

ترجمه آیات ۱۱۳-۱۱۵

همه اهل کتاب مثل هم نیستند. جمعی از آنها به حق و حقیقت قیام می کنند، آیات خدا را در اوقاتی از شب می خوانند و آنها سجده می کنند. (۱۱۳)

به خدا و روز آخرت ایمان آورده و امر به معروف و نهی از منکر می کنند و در کارهای خوب بر یکدیگر سرعت می گیرند و آنها از صالحین اند. (۱۱۴)

و آنچه از خوبی انجام می دهند، ندیده گرفته نمی شود و خدا به حالات متقین دانا است. (۱۱۵)

برداشت از آیات ۱۱۳-۱۱۵ (سحر خیزی)

یکی از کارهایی که سالک الی الله باید انجام دهد سحرخیزی و تهجد است. باید در آن موقع قرآن بخواند و در آیات الهی تدبر کند و در تمام خوبی ها بر همه سبقت بگیرد، با سرعت به طرف کمالات برود، از

مردم هم دستگیری کند و بداند که به جزای اعمال نیکش خواهد رسید.

آیات ۱۱۶-۱۲۰ از سوره مبارکه آل عمران

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَ

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾ مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

فَأَهْلَكَتْهُ وَ مَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنْكُمْ قَدْ بَدَتِ

الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَ مَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ آيَاتٍ إِنْ

كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾ هَا أَنْتُمْ أَوْلَاءُ تُحِبُّونَهُمْ وَ لَا يُحِبُّونَكُمْ وَ تَوَمِّنُونَ بِالْكِتَابِ

كُلِّهِ وَ إِذَا لَقُّوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَ إِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمْ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ

مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١١٩﴾ إِنْ تَمَسَسْكُمُ حَسَنَةٌ

تَسُوْهُمْ وَ إِنْ تُصِْبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَ إِنْ تَصْبِرُوا وَ تَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ

كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿١٢٠﴾

کسانی که کافر شده‌اند، اموال و اولادشان هرگز آن‌ها را از مجازات الهی بی‌نیاز نمی‌کند و در امان نگه نمی‌دارد و آن‌ها اهل جهنم‌اند که در آن همیشه مغلل‌دند. (۱۱۶)

مثل آنچه را که در این زندگی دنیا اتفاق می‌کند، مانند باد سوزانی است که به زراعت مردمی که به خود ظلم کرده‌اند اصابت کند و آن را نابود نماید و خدا به آن‌ها ظلم نکرده است، بلکه آن‌ها به خودشان ظلم می‌کنند. (۱۱۷)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از غیر خودتان (یعنی کفار و غیر مسلمانان) دوست و محرم اسرار برای خود نگیرید. آن‌ها از هیچ اذیتی درباره شما کوتاهی نمی‌کنند بلکه آن‌ها دوست دارند شما ناراحت باشید. بغض و دشمنی از زبانشان آشکار شده است و آن دشمنی را که در دل مخفی می‌کنند، بیشتر از آن چیزی است که ظاهر می‌کنند. قطعاً ما برای شما آیات خود را بیان می‌کنیم، اگر شما تعقل کنید. (۱۱۸)

بله، این شمائید که آن‌ها را دوست می‌دارید، ولی آن‌ها شما را دوست نمی‌دارند. شما ایمان به همه کتابهای آسمانی آورده‌اید و وقتی که آن‌ها شما را ملاقات می‌کنند، به شما می‌گویند: ایمان آورده‌ایم. ولی وقتی که تنها می‌شوند، از شدت غیظی که نسبت به شما دارند، سر انگشتان خود را با دندان می‌جوند (و اظهار ناراحتی می‌کنند).

بگو: با همین غیظ و غضب بمیرید. قطعاً خدا به آنچه در دل‌ها می‌گذرد عالم است. (۱۱۹)
اگر نیکی به شما برسد، بدشان می‌آید و اگر بدی به شما برسد، به خاطر آن خوشحال می‌شوند. اگر شما بردباری کنید و تقوی داشته باشید، نقشه‌ها و کید آن‌ها به هیچ وجه به شما ضرر نمی‌زند. قطعاً خدا به آنچه می‌کنند احاطه دارد. (۱۲۰)

برداشت از آیات ۱۱۶-۱۲۰ (کفار و نادان‌ها)

کفار و بعضی نادان‌هایی که مثل کفارند گمان می‌کنند که مال و اولاد آن‌ها را از همه چیز بی‌نیاز می‌کند. با تجربه ثابت شده که این فکر بسیار غلط است. زیرا تنها و تنها خدا است که انسان را در دنیا و آخرت بی‌نیاز می‌کند و خدا آن‌ها را در آتش نادانی و جهلشان مغلل می‌فرماید.

این‌ها در راه رسیدن به اهداف غلطشان مخارجی را به عهده می‌گیرند ولی به جای آن که استفاده کنند خدای تعالی به خاطر ظلمی که به خود کرده‌اند و کافر شده‌اند اموال آن‌ها را از بین می‌برد و سودی نصیب

آن‌ها نمی‌شود و بدانید که خدا به آن‌ها ظلم نمی‌کند، بلکه آن‌ها خودشان هستند که به خود ظلم کرده‌اند. سالک الی الله نباید با این دسته از کفار دوست صمیمی شود؛ آن‌ها چون باطنشان به صفات رذیله آلوده است، در کارهایشان خلل و فساد ایجاد می‌کنند، آن‌ها در دل بغض شما را دارند و گاهی هم ظاهر می‌شود، شما چون پاکید آن‌ها را با صفای دل دوست دارید و به آن‌ها اعتماد می‌کنید ولی آن‌ها در باطن شما را دوست ندارند، اگر به شما نعمت خوبی برسد ناراحت می‌شوند و اگر ناراحت شوید آن‌ها خوشحال می‌شوند. مرگ بر آن‌ها باد. بگذارید با آن عداوت و دشمنی‌شان بمیرند. زیرا اگر شما صبر کنید و تقوا داشته باشید ضرری از آن‌ها به شما نمی‌رسد.

آیات ۱۳۳-۱۳۶ از سوره مبارکه آل عمران

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾ أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾

ترجمه آیات ۱۳۳-۱۳۶

و برای آمرزشی از طرف پروردگارتان و بهشتی که وسعت آن به اندازه آسمانها و زمین است و آماده شده برای متقین شتاب کنید. (۱۳۳)
کسانی که در حال قدرت و در حال تنگدستی انفاق می‌کنند و غیظ خود را فرو می‌نشانند و مردم را عفو

می‌کنند و خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد. (۱۳۴)

و کسانی که وقتی کار بدی می‌کنند یا به خودشان ظلم می‌نمایند، به یاد خدا می‌افتند و طلب بخشش برای گناهانشان می‌کنند. و چه کسی گناهان را غیر از خدا می‌بخشد؟ و اصرار در گناه نکرده‌اند و حال آنکه آن‌ها حقیقت را می‌دانند. (۱۳۵)

این گروه، جزای آن‌ها مغفرتی از طرف پروردگارشان هست و بهشتی که از پائین آن‌ها نهرهائی جاری است و همیشه در آن می‌مانند که این نیکو اجرای است برای عمل‌کنندگان. (۱۳۶)

برداشت از آیات ۱۳۳-۱۳۶ (بهشت، زندگی ابدی است)

سالک الی الله نباید زندگی را تنها منحصر به زندگی دنیا بداند. زیرا زندگی حقیقی و پردوام او از این به بعد شروع می‌شود و خدای تعالی برای او باغ و بوستانی که به وسعت آسمان‌ها و زمین است آماده کرده، پس باید به طرف آن همه نعمت با سرعت حرکت کند؛ یعنی در حال داشتن و نداشتن، روحیه انفاق داشته باشد، غضبش را کنترل کند، از بدی‌های مردم بگذرد و اگر خدای نکرده گناهی انجام داد و به خود ظلم کرد، فوراً به یاد خدا بیفتد و از او عذرخواهی کند و بلکه توبه نصوح نماید که اگر این کارها را کرد خدا او را می‌بخشد و چون او از نیکوکاران است، خدا او را دوست می‌دارد و او را به آن باغ و بوستان جاودانی می‌رساند.

آیات ۱۳۷-۱۳۸ از سوره مبارکه آل عمران

قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ

الْمُكَذِّبِينَ ﴿١٣٧﴾ هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

ترجمه آیات ۱۳۷-۱۳۸

قطعاً قبل از شما سنت‌هایی بوده که گذشته است. پس شما روی زمین سیر و سفر کنید، پس ببینید عاقبت تکذیب‌کنندگان چگونه بوده است. (۱۳۷)

این مطالب بیانی است برای همه مردم و راهنمایی و موعظه‌ای است برای اهل تقوی. (۱۳۸)

برداشت از آیات ۱۳۷-۱۳۸ (استحباب مسافرت کردن)

برای سالک الی الله مستحب است که در روی زمین بسیار مسافرت کند و ببیند که عاقبت دروغگویان و دیگران که قبلاً بوده‌اند چه شده است.

سالک الی الله اگر می‌خواهد به خدا نزدیک شود و او را ملاقات کند باید قرآن زیاد بخواند. زیرا قرآن راهنمای سالک الی الله است او را موعظه می‌کند به شرط آن که او اهل تقوا باشد.

آیه ۱۳۹ از سوره مبارکه آل عمران

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

ترجمه آیه ۱۳۹

و سست نشوید و محزون نگردید و حال آنکه شما از همه برتر و بالاترید، اگر ایمان داشته باشید. (۱۳۹)

برداشت از آیه ۱۳۹ (استقامت)

سالک الی الله نباید به هیچ وجه ضعف و سستی در مشکلات به خود راه دهد و با توجه به خدای تعالی نباید به هیچ وجه محزون شود که اگر این چنین شد و ایمان داشت از همه برتر و بهتر است.

آیات ۱۴۲-۱۴۳ از سوره مبارکه آل عمران

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ

الصَّابِرِينَ ﴿١٤٢﴾ وَ لَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَ

أَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

ترجمه آیات ۱۴۲-۱۴۳

ایا شما گمان کرده‌اید که وارد بهشت می‌شوید، بدون آنکه خدا معلوم کند چه کسانی از شما جهاد

کرده‌اند و چه کسانی در مقابل سختی‌ها بردبار بوده‌اند؟ (۱۴۲)

و قطعاً شما بودید که تقاضای مرگ می‌کردید، قبل از آنکه با مردن در جنگ روبرو شوید. سپس مرگ را دیدید و حال آنکه شما نگاه می‌کردید. (۱۴۳)

برداشت از آیات ۱۴۲-۱۴۳ (امتحان خدای تعالی)

جمعی که اهمیت به تزکیه نفس نمی‌دهند و می‌خواهند خود را جزو تزکیه شدگان و پاکان معرفی کنند، در میان مردم تظاهر به خوبی می‌کنند و خود را از اولیاء خدا می‌دانند و فکر می‌کنند که اهل بهشت‌اند ولی وقتی خدای تعالی امتحانی برای آن‌ها پیش می‌آورد، آن‌ها معرفی می‌شوند و خود را ضایع می‌کنند.

آیات ۱۴۶-۱۴۷ از سوره مبارکه آل عمران

وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

وَ مَا ضَعُفُوا وَ مَا اسْتَكَانُوا وَ اللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾ وَ مَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا

أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَ إِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَ ثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَ انصُرْنَا

عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

ترجمه آیات ۱۴۶-۱۴۷

و چه بسیار از پیامبرانی بوده‌اند که با او و کمک به او عده زیادی از خداپرستان جنگ کرده‌اند. پس هیچگاه آنها سست نشده به خاطر آنچه که در راه خدا به آنها رسیده است و ضعف پیدا نکرده‌اند و زیر بار دشمن نرفته‌اند و خدا صابرين را دوست می‌دارد. (۱۴۶)

و سخن آن‌ها نبود جز آنکه می‌گفتند: پروردگار ما، گناهان و اسراف ما را در امور زندگیمان ببخش و قدمهایمان را ثابت نگهدار و ما را بر مردمان کافر یاری کن. (۱۴۷)

برداشت از آیات ۱۴۶-۱۴۷ (استقامت)

سالک الی الله باید با تمام نیرو و مراحل تزکیه نفس را بگذراند و بتواند جهاد اصغر و اکبر را انجام دهد، از خدای تعالی بخواهد گناهان او را بیامرزد و اگر در امور زندگی اسراف کرده بر او سخت نگیرد، او را محکم و پابرجا در مقابل مشکلات نگه دارد و او را در تمام امور یاری فرماید.

آیه ۱۵۹ از سوره مبارکه آل عمران

فَمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَ لَوْ كُنْتَ ظَنًّا غَلِيظًا الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَ اسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

ترجمه آیه ۱۵۹

(ای پیغمبر) و به خاطر رحمتی از جانب خدا، تو در مقابل مردم نرم و مهربانی و اگر تو یک شخص خشن و سخت دلی می بودی، مردم از دورت متفرق می شدند. پس آن ها را عفو کن و برای آن ها (از خدا) طلب بخشش کن و با آن ها در کارها مشورت کن و زمانی که تصمیم گرفتی، پس توکل بر خدا کن. چون قطعاً خدا کسانی را که توکل می کنند، دوست دارد. (۱۵۹)

برداشت از آیه ۱۵۹ (مهربانی)

سالک الی الله باید به همه مهربان باشد و باید با مؤمنین الفت داشته باشد، به نحوی سخت دل نباشد که مردم از او دوری کنند، عفو و گذشت را شعار خود قرار دهد، برای مردم طلب مغفرت کند، در کارهای مهم با اهلس که نزد او امینند مشورت کند و به خدای تعالی توکل نماید زیرا خدا توکل کنندگان را دوست می دارد.